

Media: ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Page: 48 Published at: 09-04-2023
Author: Surface: 1145.99 cm² Circulation: 2470
Subjects:

Το καινούργιο μου βιβλίο

Εκδόσεις

Ταραγμένη σχέση σε ταραγμένες εποχές

Μια σχέση φετιχισμού και άκρατης επιθυμίας σε περίοδο-βόμβα, το πρώτο εξάμνο του 1931 στη Θεσσαλονίκη, που εκρήγνυται τα επόμενα χρόνια και τα θραύσματά της φτάνουν ως το σήμερα

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΚΑΜΠΑΡΔΙΔΗ*

Επιμέλεια: Γόλυ Κρημνιάδη

* Ο Γιώργος Σκαμπαρδίδης είναι πεζογράφος και δημοσιογράφος

Από χρόνια μ' έτρωγε να γράψω ένα μυθιστόρημα για το πρώτο εξάμνο του 1931 στη Θεσσαλονίκη, περίοδο-βόμβα που εκρήγνυται τα επόμενα χρόνια και τα θραύσματά της φτάνουν ως το σήμερα. Η πόλη σπαράσσεται κυριολεκτικά: κυβέρνηση Βενιζέλου, δικασμός, ισχυρό κίνημα τροτσκιστών κατά των κομμουνιστών, έντονη φασιστική προπαγάνδα, πανίσχυρες εθνικιστικές οργανώσεις (πάνω από δέκα) κατά των Εβραίων. Σχεδόν καθημερινές συγκρούσεις και πολλές δολοφονίες. Συχνότερες απεργίες και διαδηλώσεις λόγω του καπινεργατικού, 160.000 πρόσφυγες που δεν μπορούν να αφομοιωθούν. Βουλγαρική, ρουμανική προπαγάνδα, διείσδυση της Μόσχας με λεφτά και πράκτορες. Ένας χαμός, ειδικά στη Θεσσαλονίκη που τότε ήταν πολύσπερμη, πολυεθνική, διεκδικούμενη από όλους κι ενώ όλοι είναι εναντίον όλων.

Ο επικεφαλής της αντικατασκοπείας, ταγματάρχης Γόρδιος Κλήμεντος αναλαμβάνει να διαχειριστεί τον κυκεώνα, να ισορροπήσει τα πράγματα, να «ενοποιήσει τις πεποιθήσεις», ώστε η πόλη να ελληνοποιηθεί για να έρθει η ανάπτυξη. Ο Γόρδιος, που είναι ήρωας της Μικρασίας και σπουδαγμένος στη Γαλλία, παλεύει χρησιμοποιώντας στρατιές καφιεδών, παρακρατικούς, νόμιμα και μη μέσα για να κοντρολάρει με κάθε τρόπο την ασυμμάζευτη κατάσταση, που εντέλει ξεφεύγει τραγικά καταλήγοντας στο πρώτο μεγάλο έγκλημα κατά των Ισραηλιτών στην Ευρώπη του 20ού αιώνα, στον εμπρησμό τριών εβραϊκών συνοικιών, και κυρίως στο πογκρόμ και στην πυρπόληση του εβραϊκού συνοικισμού Κάμπελ από τους εθνικιστές στις 29 Ιουνίου 1931.

Αυτό είναι κοντρικά το βασικό ιστορικό υπόβαθρο, τα οδυνηρά γεγονότα. Αλλά είναι και Μεσοπόλεμος, η πόλη είναι πανέμορφη, με είκοσι εφημερίδες και είκοσι θέατρα, με παλιά λεφτά αλλά και την ένδειξη των προσφύγων, με έξοχα κέντρα διασκέδασης, έντονη ζωή και μπωμπιά, κοσμοπολιτισμό, πολλά dancing, υπέροχα ξενοδοχεία, τεράστιους κήπους και βαριδάπανες επαύλεις. Είναι εκείνη η υπέροχη, επίχρυση εποχή. Η επικίνδυνη, δικοπή μαγεία του Μεσοπολέμου με την έκοχη μόδα των γυναικών, την αμερικανική και την ευρωπαϊκή μουσική, την Art Nouveau, τα ατιμόπλοια και τα γυναικεία και ανδρικά καπέλα. Ερωμένη του Γόρδιου είναι η Ντανιέλ, το μόνο κορίτσι-γυναίκα στην πόλη που οδηγεί μοτοσυκλέτα, μια Harley Davidson του 1928. Είναι ελευθεριακών απόψεων, τολμηρή, γυμνίστρια απ' το 1926 και κόρη του καπνοβιομηχάνου Κύρου Μελοισπινού, ο οποίος, εκτός από τον καπνό, έχει εμμονή και με τον Μπουντλέρ. Ο έρωτας του ταγματάρχη είναι σφοδρός και καθαρά σωματικός - ο Γόρδιος, παρότι έπει σπουδάσει ψυχολογικό πόλεμο στη Γαλλία και χειραγωγεί την πόλη, νιώθει αδέξιος μπροστά στην εύθραυστη Ντανιέλ, με την οποία αναπτύσσει μια σχέση φετιχισμού και άκρατης επιθυμίας. Τα διλήματά του μέσα στις σκληρές, φωνικές πολιτικές συγκρούσεις πολλαπλασιάζονται και βαθαίνουν, ενώ το πάθος του για την Ντανιέλ διογκώνεται, γίνεται ανεξέλεγκτο. Η κρίση που περνάει είναι βαθιά και πολλαπλή, κλονίζεται και ψάχνει αγωνιώδως για μια νέα πίστη, για κάποια διεξόδο.

Η πυρπόληση*

... ο **ΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ** Φίλιππος Γιαννάς στέκεται σε ένα κούφισμα και παρακολουθεί αμήχανος, αναποφάσιτος - όλα φρεσάγονται εφιαλτικά κι αποσπασματικά από τη φωτιά που προχωρεί και νιώθει αδύναμος να κάνει μόνος του σιδήποτε δραστηκράται την ανάσα του. Δεν ξέρει κατά πόυ να κάνει. Ο καπνός που έρχεται προς τα εδώ πυκνός του φέρνει πνιγμονή, δύσπνοια, και οι φωτιές δίνουν εφιαλτική όψη στα πάντα γύρω τυλιγντάς τα σε μια κοκκινούμαρη, κραιμιάμενη, θερμή αναλαμπή. Πουλιά που κοιμούνται στα δέντρα έχουν ξεσηκωθεί κρῶζοντας και ψάχνουν πετώντας τεθλασμένα στη νύχτα να βρουν αλλού, μακριά, να κουρνώσουν.

Παράλληλα έχουν φτάσει κοντά στο οδόφραγμα αυτοκίνητα γεμάτα με αστυνομικούς, ομάδες πεζικού και Ιππικού από το Τρίτο Σώμα Στρατού με επικεφαλής τον Επιτελάρχη και από πίσω πυροσβεστικά οχήματα με αντλίες - οι εθνικιστές πυροβολούν οχυρωμένοι, οι αστυνομικοί βγαίνουν απ' τα οχήματα και πέφτουν ηρηνηδόν ανταποδίδοντας τα πυρά αλλά στον αέρα, προς εκφοβισμό. Οι οχυρωμένοι κάνουν αντεπίθεση, οι χωροφύλακες σχηματίζουν γραμμή μάχης, οι στρατιώτες του πεζικού τους ανακατίζουν με εφ' όπλου λόχη και με υποκοπανιές, ενώ ο Επιτελάρχης διατάζει επέλαση στο Ιππικό που ορμάει συντεταγμένο με γυμνές σπάρτες και καβαλώντας και υπερηφώνοντας το οδόφραγμα τους σαρώνει, τους διαλύει, κάνει ανατροφή και μετά κινηγάει όσους μαζεύονται πάλι για νέα επίθεση κατά του συνοικισμού. Οι στρατιώτες αρχίζουν γρήγορα και καθαρίζουν όσο μπορούν τον δρόμο απ' τα πεταμένα υλικά, διαλύουν το οδόφραγμα για να τον ανοίξουν. Τότε βρίσκει μια σφήνα κρόνου τα πυροσβεστικά οχήματα και περνούν βιαστικά και προχωρούν γρήγορα προς το Κάμπελ να αβήσουν με τις αντλίες τη φωτιά και να μαζέψουν τους πιθανούς νεκρούς και τους τραυματίες, ενώ όσο πλησιάζουν δέχονται όλο και περισσότερες αποδοκιμασίες, βρισιές και καταγιάμο από πέτρες, τούβλα, σφουριά και άλλα αντικείμενα -

* Απόσπασμα από το βιβλίο «Ηλιος με ξυφολόγες» του Γιώργου Σκαμπαρδίδη, εκδόσεις Πατάκη

